

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 sierpnia 2023r. znak (...), nr sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił D. M. prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu ojcowskiego od 28 czerwca 2023r. do 11 lipca 2023r. wskazując, iż adresat decyzji złożył po terminie wnioski o świadczenie tj. nie wystąpił z tym wnioskiem przed rozpoczęciem korzystania z zasiłku macierzyńskiego. W decyzji znalazł się sprostowany później błąd, iż z urlopu ojcowskiego ubezpieczony mógł skorzystać w okresie 12 miesięcy od urodzenia się dziecka (decyzja – karta nienumerowana, 2 z kolei w aktach zasiłkowych, postanowienie o sprostowaniu – karta nienumerowana, 1 z kolei w aktach zasiłkowych).

D. M. wniósł odwołanie od tej decyzji domagając się wypłaty objętego nią świadczenia i wskazując, że ma prawo do czternastodniowego urlopu ojcowskiego w okresie 24 miesięcy od narodzin dziecka.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie na jego rzecz od przeciwnika procesowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wskazując, iż termin na złożenie wniosku o świadczenie określony jest w § 26 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków i jako termin prawa materialnego nie podlega przywróceniu. Odwołał się przy tym do orzecznictwa sądowego i wyroku Trybunału Konstytucyjnego wydanego w sprawie P 42/13 dotyczącego analogicznej, a wcześniej obowiązującej regulacji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

D. M. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą. Z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym, w tym chorobowemu.

Niesporne, nadto wniosek o poświadczenie ubezpieczenia chorobowego – nienumerowane 3 i 4 z kolei karty akt zasiłkowych

12 lipca 2021r. ubezpieczonemu urodziło się dziecko – syn I. M.. Niesporne

W związku z tym zdarzeniem ubezpieczony 3 lipca 2023r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o zasiłek macierzyński za okres urlopu ojcowskiego 28 czerwca 2023r. – 11 lipca 2023r.

Niesporne, nadto wniosek – nienumerowana ostatnia karta w aktach zasiłkowych, koperta – nienumerowana przedostatnia karta w aktach zasiłkowych

Organ rentowy nie stwierdził innych przeszkód do wypłaty świadczenia poza zbyt późną, jego zdaniem, datą złożenia wniosku.

Niesporne

Sąd zważył, co następuje.

Kwestię świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, do których należy zasiłek macierzyński, regulują przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (na dzień zaskarżonej decyzji t.j. Dz.U.2022.1732), zwanej dalej ustawą zasiłkową.

Zgodnie z art. 29a ust. 1 tej ustawy zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego oraz urlopu

ojcowskiego. Ta regulacja wespół z art. 1 ust. 1 ustawy zasiłkowej wskazuje na prawo do zasiłku macierzyńskiego ubezpieczonego – ojca dziecka przez okres odpowiadający okresowi urlopu ojcowskiego.

Zgodnie z art. 182³ § 1 pkt 1 Kodeksu pracy (dalej k.p.) pracownik – ojciec w celu sprawowania opieki nad dzieckiem ma prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze do 2 tygodni, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 12 miesiąca życia. W takim kształcie przepis obowiązuje od 26 kwietnia 2023r. Do tej daty pracownik mógł wykorzystać maksymalnie dwutygodniowy urlop ojcowski do ukończenia przez dziecko nie 12, a 24 miesiąca życia. Zmiana omawianej regulacji dokonana została ustawą z dnia 9 marca 2023r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023.641), która to ustawa w art. 36 przewidywała, że pracownik ojciec wychowujący dziecko w dniu jej wejścia w życie ma prawo do urlopu ojcowskiego na zasadach określonych w przepisach dotychczasowych.

Tym samym także ubezpieczony nie mający statusu pracownika, który w dacie zmiany Kodeksu pracy wychowywał dziecko, ma prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres do 14 dni przypadający przed ukończeniem przez to dziecko 24 miesiąca życia. Pozostawało to bezspornym w sprawie podobnie, jak, o co sąd zapytał wprost organ rentowy, występowanie po stronie D. M. wszystkich pozostałych przesłanek do zasiłku macierzyńskiego poza jedną – datą wystąpienia o świadczenie. Z racji jednej tylko kwestii spornej, której rozstrzygnięcie sprowadzało się wyłącznie do analizy przepisów, w sprawie zbytecznym było prowadzenie rozprawy, o którą strony nie wnosiły.

Sąd nie podziela stanowiska organu rentowego o braku prawa do świadczenia objętego decyzją wskutek niewystąpienia o to świadczenie przed rozpoczęciem okresu, w jakim ubezpieczony chciał ze świadczenia skorzystać.

W zaskarżonej decyzji jako podstawę prawną wskazano jedynie art. 29a ust. 1 ustawy zasiłkowej. Przepis ten nie określa jednak mającego warunkować prawo do świadczenia terminu wystąpienia z wnioskiem o nie. We wskazanej, a przytoczonej już wcześniej regulacji zawarte jest odesłanie do Kodeksu pracy, ale, na co wskazuje wykładnia językowa, jedynie do długości okresu, na jaki może być przyznany zasiłek macierzyński (długości okresów urlopów wyznaczonych przez przepisy kodeksowe). Ani w tym przepisie ani w innych unormowaniach ustawy zasiłkowej nie ma żadnego odesłania w zakresie terminów do występowania o świadczenie do przepisów Kodeksu pracy regulujących terminy składania wniosków o urlopy związane z rodzicielstwem (w tym art. 182³ § 2 k.p., przewidującego, iż urlop ojcowski jest udzielany na pisemny wniosek pracownika składany w terminie nie krótszym niż 7 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu). Nie ma też systemowego uzasadnienia do odwoływania się do tych terminów. Przepisy Kodeksu pracy, w tym unormowania o urloпах związanych z rodzicielstwem odnoszą się wyłącznie do obowiązków pracownika i pracodawcy. Stosowanie tych przepisów do innych podmiotów wymaga wyraźnego odesłania, którego zakres musi być interpretowany ściśle, a nie rozszerzająco. Podkreślenia wymaga, iż terminy do występowania o urlopy związane z rodzicielstwem zostały wprowadzone w Kodeksie pracy w celu ochrony interesów pracodawcy zobowiązanego (inaczej niż przy urlopie wypoczynkowym) do uwzględnienia wniosków w tym zakresie. Ten bowiem, z uwagi na zapewnienie sprawnej organizacji pracy, winien mieć z odpowiednim wyprzedzeniem świadomość co do planowanej nieobecności zatrudnionego. Niepoinformowanie przez pracownika z odpowiednim wyprzedzeniem o nieobecności warunkowanej urlopem związanym z rodzicielstwem powodować mogłoby znaczne utrudnienia w funkcjonowaniu zatrudniającej go firmy, przed czym pracodawca winien być chroniony. Takiego zagrożenia interesów nie ma w przypadku organu rentowego, stąd trudno uznać, by ze względów celowościowych wymienione przepisy regulujące terminy składania wniosków o urlop winny znaleźć zastosowanie w przypadku dochodzenia zasiłku macierzyńskiego przez osoby nie będące pracownikami, a mające prawo do takiego świadczenia w związku z narodzinami dziecka. Aktualnie termin złożenia wniosku o urlop ojcowski powiązany jest także z ochroną przed zwolnieniem (art. 177 § 1 i 1¹ k.p.)

Jedyny termin do złożenia wniosku o zasiłek macierzyński ustawa zasiłkowa określa w art. 30 a ust. 1 i 2. Chodzi o termin 21 dni od porodu/przyjęcia dziecka na wychowanie z wystąpieniem o jego przysposobienie na złożenie wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze. Nie jest to jednak termin warunkujący prawo do świadczenia, a jedynie taki, którego zachowanie, pozwala, zgodnie z art. 31 ust. 3 ustawy zasiłkowej, na wypłatę świadczenia za cały okres w tej samej wysokości.

Brak określenia w ustawie zasiłkowej terminu do wystąpienia z wnioskiem o zasiłek macierzyński za okres odpowiadający rozmiarem urlopowi ojcowskiemu oznacza, iż zastosowanie w tym przypadku znaleźć musi art. 67 ust. 1 tej ustawy przewidujący, iż roszczenie o wypłatę zasiłku macierzyńskiego przedawnia się po upływie 6 miesięcy od ostatniego dnia okresu, za który zasiłek przysługuje. Zresztą samo istnienie tej regulacji, wobec braku odmiennych, a określonych wprost ustawowych terminów złożenia wniosku warunkujących prawo do świadczenia, przeczy możliwości przyjmowania wcześniejszej daty. Gdyby wolą ustawodawcy było uzależnienie prawa do zasiłku macierzyńskiego od złożenia wniosku przed dniem korzystania ze świadczenia pominąłby zasiłek macierzyński wśród wymienionych w art. 67 ust. 1 świadczeń czy wyeliminował go przy kolejnych licznych nowelizacjach, czego nie uczynił.

W niniejszej sprawie organ powoływał się jednak nie na regulacje ustawowe wprowadzające termin warunkujący nabycie prawa do świadczenia, a na przepisy rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków (t.j. Dz. U. 2017. 87).

Zgodnie z art. 61 b ust. 1 ustawy zasiłkowej postępowanie w sprawie przyznania i wypłaty zasiłku (przepis nie reguluje rodzaju zasiłku) wszczyna się na wniosek złożony w określonej w tym przepisie formie. W regulacji tej, co wypada podkreślić, nie ma żadnego terminu na złożenie wniosku, podobnie jak w kolejnych ustępach art. 61b. Wniosek, o jakim mowa, zawiera m.in. informacje o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłku lub jego wysokość (art. 61b ust. 3 pkt 3 ustawy zasiłkowej), a dołącza się do niego dokumenty niezbędne do przyznania i wypłaty zasiłku (art. 61b ust. 4 ustawy zasiłkowej).

W art. 61b ust. 6 ustawy zasiłkowej ustawodawca wskazał, że minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłku lub jego wysokość, o których mowa w ust. 3 pkt 3, oraz dokumenty niezbędne do przyznania i wypłaty zasiłków, o których mowa w ust. 4, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego i terminowego ustalania prawa do zasiłków i dokonywania ich wypłaty. To właśnie na podstawie tej delegacji ustawowej wydane zostało rozporządzenie, do którego odwołuje się organ.

W myśl § 26 pkt 3 tego rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji dokumentem niezbędnym do przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonemu nie będącemu pracownikiem za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu ojcowskiego, jest złożony w formie papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego uwierzytelnionego z wykorzystaniem kwalifikowanego certyfikatu lub profilu zaufanego ePUAP na elektroniczną skrzynkę podawczą Zakładu, wniosek ubezpieczonego o zasiłek macierzyński złożony przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku zawierający datę, od której ubezpieczony zamierza korzystać z zasiłku.

Wskazane rozporządzenie, jak wynika już z jego nazwy, dotyczy dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków, wprowadza jednak w przytoczonej regulacji (a także w innych dotyczących zasiłku macierzyńskiego dla ubezpieczonych nie będących pracownikami) nie tylko wymienienie takich dokumentów, ale i termin ich złożenia. Wykracza tym samym zarówno poza przedmiot określony w jego nazwie, jak i przede wszystkim poza delegację ustawową wskazaną w ustawie zasiłkowej. Delegacja ta bowiem nie pozostawia aktowi wykonawczemu określenia terminów do złożenia informacji i dokumentów, a tylko wskazanie zakresu informacji i (rodzaju) dokumentów. Oznacza to, iż we wskazanym zakresie rozporządzenie nie jest zgodne z art. 61b ust. 6 ustawy zasiłkowej, a w konsekwencji z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Wymóg ustanowienia rozporządzenia „w celu wykonania ustawy” oznacza nakaz ścisłego powiązania rozporządzenia z treścią ustawy i traktowania rozporządzenia jako instrumentu służącego wykonaniu woli ustawodawcy i ustawy będącej wyrazem tej woli, jak również realizowaniu przez rozporządzenie tego samego celu, jaki realizuje ustawa. Przywołany wymóg wskazuje jednoznacznie na wykonawczy charakter

rozporządzenia, które odróżnia ten akt od aktów samoistnych. Zadaniem aktu wykonawczego jest konkretyzacja norm ustawowych oraz zapewnienie realizacji ustawy upoważniającej, a nie tworzenie rozwiązań nieobjętych ustawą (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 27 listopada 2012r., U 4/12, OTK – A 2012/10/124). Określenie w § 26 pkt 3 rozporządzenia, terminu złożenia wniosku, na które powołuje się organ, należy uznać za niedopuszczalną modyfikację postanowień ustawy – ich uzupełnianie w drodze rozporządzenia.

Zgodnie z art. 178 Konstytucji RP sędziowie w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają jedynie Konstytucji i ustawom. W konsekwencji sąd może odmówić zastosowania przepisu rozporządzenia z tego powodu, że przepis ten, w jego ocenie, jest niezgodny z ustawą. Stanowisko o uprawnieniu sądów powszechnych do badania, czy przepis rozporządzenia jest zgodny z ustawą i Konstytucją było i jest przyjmowane w orzecznictwie zarówno Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, jak i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Uznanie w niniejszej sprawie przez sąd § 26 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków za niezgodny z ustawą zasiłkową skutkowało niezastosowaniem tego przepisu.

Przeciwko temu uznaniu nie mogą przemawiać wydane w poprzednim stanie prawnym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 marca 2015 r. sygn. akt P 42/13 (OTK-A 2015, nr 3, poz. 33) ani orzecznictwo Sądu Najwyższego akceptujące wprowadzenie przepisami wykonawczymi do ustawy zasiłkowej jako warunku prawa do świadczenia terminu na złożenie wniosku. Trybunał Konstytucyjny w wyroku, o jakim mowa (i na który powołał się organ) uznał § 18 pkt 2 ówczesnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. 2014. 1594), w brzmieniu obowiązującym od 9 maja 2012 r. do 25 listopada 2013 r., w zakresie, w jakim określał termin do złożenia wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego („przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku”), za zgodny z art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Podobnie ocenił § 20 pkt 3 wskazanego aktu wykonawczego określającego termin na złożenie wniosku o zasiłek macierzyński za okres odpowiadający okresowi urlopu ojcowskiego przez ubezpieczonego nie będącego pracownikiem. Trybunał Konstytucyjny uznał, że skoro zasiłek macierzyński przysługuje „przez okres” ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego czy urlopu ojcowskiego, to - podobnie jak wniosek o udzielenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego, urlopu ojcowskiego – wniosek ubezpieczonego niebędącego pracownikiem o przyznanie i wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego czy urlopu ojcowskiego winien być złożony przed rozpoczęciem korzystania z tego świadczenia pieniężnego, a tym samym przed początkiem okresu zasiłkowego. Wynikać to miało z ustawowej konstrukcji zasiłku macierzyńskiego jako przysługującego przez okres, a zatem w trakcie, zakładanej przerwy w pracy lub innej działalności zarobkowej, w związku z przyjściem na świat dziecka i koniecznością jego pielęgnacji przez pierwsze miesiące życia, ewentualnie w związku ze sprawowaniem opieki nad małym dzieckiem przyjętym na wychowanie. Warunek ten zdaniem Trybunału został jedynie wyartykułowany – a nie dowolnie narzucony – w zaskarżonych regulacjach rozporządzenia.

Stanowisko to podzielił Sąd Najwyższy chociażby w wyroku z dnia 10 sierpnia 2016 r. sygn. akt III UK 209/15 LEX nr 2096718 uznając, że w odesłaniu w art. 29 ust. 5 ustawy zasiłkowej (przepisu analogicznego do obecnego art. 29 a ust. 1 tej ustawy) do okresów urlopów przewidzianych w Kodeksie pracy nie chodzi wyłącznie o określenie czasu trwania świadczenia. Sąd Najwyższy uznał, że chodzi o inkorporowanie na grunt ustawy zasiłkowej, a zatem wobec wszystkich ubezpieczonych, wzorca przewidzianego dla pracowników, a tym samym, że wniosek ubezpieczonego niebędącego pracownikiem o przyznanie i wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego winien być złożony przed rozpoczęciem korzystania z tego świadczenia pieniężnego, a tym samym przed początkiem okresu zasiłkowego.

Po zmianie przepisów, w tym i aktu wykonawczego i przepisu stanowiącego delegację ustawową, wyrażonych wyżej stanowisk nie sposób uznać za aktualne, a jako że Trybunał Konstytucyjny badał inne przepisy wykonawcze i delegację ustawową, nie zachodzi przeszkoda do odmowy stosowania obecnie obowiązujących regulacji przez sąd w tej sprawie (normy, choć podobne, nie są identyczne).

Ówczesna delegacja ustawowa była bardziej lakoniczna niż obecna. Racjonalny ustawodawca dokonując bardziej szczegółowej redakcji nowej delegacji powinien być świadomy wątpliwości, które zaistniały w zakresie terminu do złożenia wniosku o zasiłek macierzyński w związku z poprzednimi przepisami wykonawczymi. Przemawia to za uznaniem, iż ustawodawca świadomie w art. 61b ust. 6 ustawy zasiłkowej pominął w delegacji kwestię terminu do złożenia informacji czy dokumentów uprawniając właściwego ministra jedynie do określenia „zakresu informacji” i „dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków” zaznaczając, że ma przy tym mieć na uwadze wyłącznie konieczność zapewnienia sprawnego i terminowego ustalania prawa do zasiłków i dokonywania ich wypłaty.

Dalsze wywodzenie tylko z treści art. 29a ust. 1 ustawy zasiłkowej (jak kiedyś z art. 29 ust. 5 tej ustawy), że to ustawodawca określił termin na złożenie wniosku najpóźniej przed rozpoczęciem korzystania z zasiłku jest nieuzasadnione w świetle zmian przepisów tej ustawy.

Już w treści uzasadnienia projektu ustawy wprowadzającej nową delegację ustawową (ustawa z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw /Dz. U. 2015. 1066 z późn. zm/ zwana dalej ustawą nowelizującą) wskazano w odniesieniu do innych unormowań, że „propozycja zmierza do możliwości uzyskania prawa do zasiłku macierzyńskiego przez ubezpieczonego ojca dziecka lub ubezpieczonego członka rodziny w przypadku zgonu matki dziecka, porzucenia przez nią dziecka lub niemożności sprawowania opieki z uwagi na niezdolność do samodzielnej egzystencji w okresie odpowiadającym okresowi ustalonym przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego. Należy wskazać, że z uwagi na wyjątkowość i bardzo sporadyczne występowanie tego typu sytuacji koszty proponowanego rozwiązania będą niezauważalne. Proponuje się, aby prawo do zasiłku przysługiwało również za okres przed wejściem w życie ustawy, od dnia zaistnienia przesłanek uprawniających do tego zasiłku” (druk sejmowy nr (...), [https://www.sejm.gov.pl\(...\).nsf/druk.xsp?nr=\(...\)](https://www.sejm.gov.pl(...).nsf/druk.xsp?nr=(...))).

Projektujący nowelizację (w tym także nową delegację ustawową) wyszedł z założenia, że dopuszczalnym jest, aby decyzja organu o prawie do zasiłku macierzyńskiego była wydawana na skutek wniosku składanego po terminie rozpoczęcia korzystania z zasiłku. Jest to oczywiście naturalna konsekwencja chęci objęcia regulacją pewnych stanów faktycznych wstecz. Ostatecznie polski ustawodawca uchwalił tę nowelizację i opowiedział się za taką możliwością. Dla pełnego zrozumienia wpływu tej nowelizacji na sposób postrzegania przedmiotowego problemu konieczne jest spojrzenie także na treść zmienionego nią art. 29 ust. 4 ustawy zasiłkowej (w brzmieniu poprzednio obowiązującym), który stanowił (do 1 stycznia 2016 r.), że w razie śmierci matki lub porzucenia przez nią dziecka zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonemu-ojcu dziecka albo innemu ubezpieczonemu członkowi najbliższej rodziny przez okres odpowiadający okresowi, który pozostał od dnia zgonu matki albo porzucenia przez nią dziecka do końca okresu odpowiadającego okresowi urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego, jeżeli przerwa zatrudnienie lub inna działalność zarobkowa w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem. Przepis ten ma właśnie działanie retroaktywne na mocy art. 25 ustawy nowelizującej. Uznawanie, że zawarte w art. 29 a ust. 1 ustawy zasiłkowej (w przeszłości w art. 29 ust. 5 ustawy zasiłkowej) odwołanie się do okresów urlopów pracowniczych inkorporować ma dla innych ubezpieczonych wzorzec przewidziany dla pracowników, w tym kształtując konieczność wystąpienia z wnioskiem o zasiłek przed początkiem okresu zasiłkowego, koliduje z ustaloną przez ustawodawcę możliwością pobierania świadczenia, o którym mowa w art. 29 ust. 4 ustawy zasiłkowej (w brzmieniu nadanym ustawą nowelizacyjną). Oznacza to, że z momentem nowelizacji zdezaktualizowały się wywoły Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego co do konieczności uznania pojęcia „przez okres” zawartego wówczas w art. 29 ust. 5, a obecnie w art. 29a ust. 1 ustawy zasiłkowej za niedotyczący wyłącznie czasu, na jaki może być przyznane świadczenie i co do wyartykułowania jedynie w rozporządzeniu wynikającego z ustawy warunku wystąpienia o zasiłek przed rozpoczęciem okresu jego pobierania.

W tych warunkach wobec wystąpienia przez ubezpieczonego z wnioskiem o zasiłek macierzyński przed upływem terminu określonego w art. 67 ust. 1 ustawy zasiłkowej (a w istocie w okresie, za który dochodzi zasiłku), wniosek ten należało uwzględnić. Zauważenie wymaga, iż przepis art. 67 ustawy zasiłkowej nie tylko nakazuje liczyć przedawnienie od ostatniego dnia okresu, za który świadczenie przysługuje, ale i wprowadza korzystne dla ubezpieczonych regulacje modyfikujące liczenie tego terminu, gdy niezłożenie wniosku warunkowane było przyczynami niezależnymi od ubezpieczonego czy błędami płatnika składek lub organu. Takie ukształtowanie wskazanej kwestii przemawia przeciwko uznaniu za zgodne z wolą ustawodawcy określenie rozporządzeniem nieprzywracalnego niezależnie od okoliczności (rozporządzenie nie przewiduje żadnych wyjątków) terminu złożenia wniosku o zasiłek macierzyński.

Mając na uwadze wszystko powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję przyznając odwołującemu się prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres 2 tygodni.

Sygn. akt IX U 562/23

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)